

Gróf KÁROLYI TIBOR

(Pozsony, 1843. szeptember 26.–
Abbázia, 1904. április 5.)

Főrendiházi elnök:
1898. július 17.–1900. október 2.

1875. 09. 11.–1884. 05. 19. *országgyűlési képviselő*
1885-től *főrendiházi örökös tag*
1888. 10. 10.–1894. 09. 16. *főrendiházi második alelnök*
1894. 09. 16.–1898. 07. 17. *főrendiházi első alelnök*
1898. 07. 17.–1900. 10. 02. *főrendiházi elnök*

Pozsonyban született 1843. szeptember 26-án régi főnemes nemzetség sarjaként. Előneve: nagykárolyi. Apja gróf Károlyi György (1802–1877) főispán, a reformkor politikusa, főrendiházi tag, főrendiházi korelnök, az MTA igazgatója és tiszteletbeli tagja, anyja zichi és vásonkeői Zichy Karolina grófnő (1818–1903). Fiútestvérei közül István (1845–1907) képviselőházi, majd főrendiházi tag, főrendiházi jegyző, Gábor (1841–1895) és Gyula (1837–1890) császári-királyi kamarás, főrendiházi és képviselőházi tag. Pálma húga (1847–1919) csillagkeresztes hölgy, ennek férje Dessewffy Aurél gróf (1846–1928) országgyűlési képviselő és főrendiházi tag, főrendiházi elnök. Felesége 1868-tól Degenfeld-Schonburg Emma grófnő (1844–1901). Öt gyermekük közül a leghíresebbek: Gyula (1871–1947), főrendiházi tag, miniszterelnök; Antal (1877–?) császári és királyi kamarás, főrendiházi tag; Imre (1873–1943), közgazdasági és politikai író, máltai lovag. Károlyi Tibor nagybátyja és gyámja volt Károlyi Mihály grófnak (1875–1955), a későbbi országgyűlési képviselőnek, miniszterelnöknek.

Húszévesen, 1863-ban testvéreivel nagyobb külföldi útra indult, beutazta Spanyolországot és Afrikában is járt. Az 1866. évi porosz hadjáratkor beállt a magyar légióba, itt Klapka szárnysegédje lett. A légió feloszlása után Párizsba utazott, és csak 1867-ben tért vissza Magyarországra.

1875-től 1884-ig tagja volt a képviselőháznak szabadelvű párti programmal, előbb az orosházi (1875. szeptember 11-től, majd az 1878-as ciklusban), az 1881–1884-es ciklusban pedig a pécskai kerületet képviselve. 1878-ban előadója volt az erdőtörvény javaslatának, és hozzászólt az általános jövedelmi pótlódó témájához.

A főrendiház örökös tagja, 1888. október 10-től a főrendiház második alelnöke, 1894. szeptember 16-tól első alelnöke. 1894-ben valóságos belső titkos tanácsosi címet kapott. 1898. július 17-től a főrendiház elnöke, melyről 1900-ban mondott le. Mint házelnök több nevezetes beszédet mondott, 1896. június 8-án a két ház együttes ülésén a millennium tiszteletére, valamint 1898-ban Ferenc József uralkodói jubileuma (ötvenedik évfordulója) alkalmából.

Hat cikluson keresztül tevékenykedett az országgyűlési bizottságokban. A képviselőházban három cikluson keresztül a közoktatási bizottság munkájában vett részt. A főrendiházban legtöbbször a királyi és országos legfőbb fegyelmi bíróságba küldött főrendi tag volt. A főrendiházban az 1892–1896-os ciklusban a közgazdasági és közlekedési bizottság alelnöki tisztségét töltötte be 1892. február 24-től. 1896. december 1. és 1898. szeptember 5. között (házelnökké választásáig) az igazoló bíróság elnöke, a közgazdasági és közle-

kedésügyi bizottság alelnöke, a gazdasági bizottság alelnöke, valamint a felirati bizottság alelnöke.

A politika mellett képzőművészeti és gazdasági ügyekkel is foglalkozott. Lefordította Quinet francia forradalomról írt művét, Motley művét Antwerpen ostromáról, és kiadta a Károlyi-család oklevéltárát öt kötetben. Közgazdasági tevékenységének legfontosabbika a magyarországi vízszabályozások ügyében tett munkássága. Elnöke volt a Tisza, Maros, Körös ármentesítő társulatnak, továbbá a Nyírvíz szabályozásnak, az ecsedi lápot lecsapoló és a Szamos-bal parti ármentesítő társulatnak, az ő munkájának eredményeként mintegy 80 000 hold lápos terület vált mezőgazdaságilag művelhetővé.

Számos társadalmi megbízatása volt, Ipolyi Arnold utódjaként a Magyar Képzőművészeti Társulat elnöke, a kisbirtokosok földhitelintézetének alelnöke, az Adriai Tengerhajózási Társaság igazgatósági elnöke volt.

Abbáziában (ma: Opatija, Horvátország) halt meg 1904. április 5-én, Kaptonyban temették el.

Villám Judit

FŐBB MŰVEI

A forradalom. Quinet Edgar után fordítva. Pest, 1871. 2 kötet

Antwerpen ostroma 1584–85. Motley L. I. után angolból fordítva. Pest, 1874.

A nagykárolyi gróf Károlyi család oklevéltára. Kiad. gróf Károlyi Tibor, sajtó alá rend. Géresy Kálmán, Bp., 1881–1885. 5 kötet

Cikkei a Vadász- és Versenylapban (1866: A Monta Rosa megmászása. 1870: Vaddisznó-vadászatok Nagy-Károly környékén).